

Divadlo X10 uvede na jeviště oceňovaný český román Destrukce

24. 2. proběhne v pražském Divadle X10 premiéra jevištní adaptace knihy Destrukce, která byla v prestižních cenách Magnesia Litera 2022 vyhlášena jako nejlepší český román. Autorem svérázné prózy je sociolog a publicista Stanislav Biler. Režie oceňovaného textu se ujal umělecký šéf X10 Ondřej Štefaňák. Další reprízy proběhnou 6. a 7. března.

Sezóna dramaturgických a nepatřičných hrdinů

Po uvedení dramaturgického románu Jurije Andruchovyče Moskoviáda se jedná o druhé jevištní zpracování prozaického textu. Do konce sezóny uvede Divadlo X10 ještě dramaturgickou rozsáhlého románu Vyhnanství Liona Feuchtwangera. Uzavře tak nejen velkou činoherní trilogii Čekárna (s předchozími díly Úspěch a Oppermannovi), ale také sezónu, ve které završuje deset let své existence. „Pro všechny hrdiny letošní sezóny je typické, že se ocitají v konfliktu se svým prostředím. Necítí se nikde doma. Připadají si nepatřiční, bloudiví,“ dodává dramaturg Divadla X10 Ondřej Novotný, který je autorem úpravy Destrukce. „Všichni ti hrdinové jsou nám něčím sympatičtí,“ dodává, „jsou to představitelé kulturní elity se sympatickými názory nebo osobnostními rysy, ale zároveň jsou směšní, dopouští se podlostí, selhávají. Vidíme se v nich.“

Kolektivní výpověď

Román Destrukce je vystaven jako subjektivní vyprávění. Připomíná deníkové zápisy třicetiletého učitele, který odešel z anonymního prostředí města a svoji existenciální oporu hledá v zastrčené obci s rozpadající se školou a prosperující továrnou. Výrazná ústřední postava je však v úpravě X10 rozdělena mezi všechny zúčastněné herce. Současný český intelektuál se stává kolektivním hrdinou se všemi svými peripetiemi. Touží po kultivovaném prostředí, spravedlnosti, funkčních vztazích, zároveň je ale připomenutím našeho vlastního strachu, nejistoty a zbednělosti. Režisér Štefaňák se obklopil dobře fungujícím hereckým týmem X10. Ve vyrovnaných partech se představí Jan Bárta, Vojtěch Hrabák, Hynek Chmelař, Václav Marhold, Antonie Rašilovová a Lucie Roznětínská.

Vesnický realismus, Kafka a cynismus

Bilerova próza je provokativní a nejednoznačná. Na jedné straně byla oceněna nejprestižnější českou literární cenou, na druhé straně ji někteří čtenáři odmítají dočíst. Biler totiž velmi nebezpečně balancuje na hraně nejrůznějších inspirací a poetik. Svým východiskem připomíná Destrukce venkovský román, ve kterém se idealistický učitel snaží o nápravu prudérního prostředí plného předsudků. Připomíná také kafkovsky uzavřenou, absurdní povídku nebo cynický, elitářsky povýšený pamflet. Právě tato nejednoznačnost a možnost různorodých přístupů zajišťuje intelektuální i emocionální dráždivost. Destrukce nemoralizuje, nenabízí ucelené odpovědi a řešení. Destrukce vyzývá k dialogu, provokuje, aktivizuje, apeluje na zaujetí stanoviska. A zároveň poskytuje bezpečný prostor pro zábavnou parodii sebe sama.

Barbora Koláčková

barbora@divadloX10.cz

775 294 150